

באת מערכות

אגרות קוראים

הכוח העברי העליון בהתחלתו נקוק להבהרת המשאלות
 לליבון הצעות, להקשת פרכים.
 „באת-מערכות“ נוצרה עמק מקום להבטת הרעיון
 והישגיו של קהל הקוראים ואנשי-המגן. מעל באתו זו
 יוכל הקורא הער, החורג למאות הכוח המילולי אשיותיו,
 להגיב על אולטימטום אתהליטי, לערער על הנחות מקובלות
 ולהיות יוצא מצעות מחשבות ומתקנות.

הבו חמר למ"מ

(„רואים את האויב“), כדי להרגיל בהם את האנשים
 באמצעי נוסף זה.
 עד כאן ל„צקלון“. ול„מערכות“ ברצוני להודות
 על סדרת המאמרים בדבר ה„צד היוזם“ שגרמה
 לחבר הקצינים שלנו התעוררות וויכוחים רבים.
 סגן-משנה מ. ישעיהו

ראשית — תודתנו על שמילאת אחר בקשתנו. ושנית
 — תשובה להערותיך:
 1. החל מהחוברת הבאה של „מערכות“ אנו פותחים
 בסדרת בעיות פקטיות ברמת הכיתה והמחלקה. בבעיות
 אלא ינתן פתרון לשאלתך. ה„צקלון“ מיועד, כידוע, להומר
 מתורגם בלבד ואיננו יכולים לתת בתרגום מה שאיננו
 במקור.
 2. בדרך-כלל אנו משתדלים לקרב כל מושג לרעיון
 אל הקורא העברי. לעתים לא ניתן הדבר כשמבנה היחיד
 דות. למשל, שונה מזה הנהוג אצלנו, או כשכלי-נישק
 ממלא הפקיד שונה — או אין ברירה אלא לתרגם את
 המלה הלועזית (ולא את המושג) ולפעמים אף לה
 ביאה כלשונה באותיות עבריות. במקרה זה אף המצב
 כך; המידות לא ניתנו ביחידות מטריח כתוצאה מלחץ
 זמן. ועם הקוראים שהתקשו — הסליחה.
 3. נביא, לדוגמה, שתי דרכים בהן ניתן להתגבר על
 האפשרות שאתה מציינ: (א) הפלוגה תשאיר יחידה (גדר
 לה — לפי הידיעות על האויב) במקום אשר יש לשער
 כי האויב עלול לתפסו בריחוקו עד שיגיע הגדרו. פתרון
 זה יהיה נכון בתנועה על פני טוחים קצרים (אחרת, תגמר
 במהרה אם בכל מקום תשאיר מחלקה, או אפילו כיתה);
 או כאשר ישנן ידיעות ברורות שהאויב מתכוון לתפוס
 תואי מסויים בשטח. (ב) הגדרו ישאיר בידי חלק מפלוגת
 הטנקים שניתנה לו (שתי מחלקות, למשל) ואת השאר
 יקצה לפלוגה הקדימית.
 אולם, שתי הדרכים גמירות הן סכמטיות (כמו הפתרון
 נות אשר בגוף המאמר הנדון, שאינם פתרונוה
 טקטיים במובנה המלא של המלה). הפתרון הנכון
 תלוי בפנייה-שטח, בידיעות על האויב, במשך-הזמן שהוקר
 צה ליחידה לצורך מעבר הדרך הנתונה.
 4. לעצתך נשים לב.

בשיחה שהיתה למדריכים עם אנשי „מערכות“
 בבסיס האימונים בו אני משרת, ביקשו האחרונים
 שהקוראים, ובפרט מאלה העוסקים במקצוע, להעיר —
 ולוא בקצרה — על תוכן החוברות. זאת אני עושה.
 המאמר „פלוגה רובאית כתמיכה למשמר קדמי“
 („צקלון“ מס' 5, עמ' 29) הוא מענין ביותר ורצוי
 להרבות בכגון זה במידת האפשר. עם קריאתי בו
 ראיתי לנכון להעיר כמה הערות:

1. כדאי, אולי, להתרכז בדרג היסודי הראשון —
 המחלקה — או לפחות, לתת הערכות-מצב מפורטות
 יותר של המ"מ; וזה כדי לפתוח פתח למחשבה
 ואפשרות להשתלמות לכל הקצינים המסיימים קורס
 קצרי-יחסית, שהנם בעלי נסיון מועט.
2. השתדלו לתרגם את הטוחים ליחידות-המידה
 המטריות. דבר זה יעזור לעיכול מהיר של הכתוב.
3. רעתה שאלה „מקצועיות“: הכוח המאבטח
 מבטיח כלפי החזית והאגפים בטנח של 500 יארד
 לפני היחידה (הגדרו).
 נתאר לעצמנו מצב בו חלף המשמר הקדמי ועבר
 על-פני פרשת-דרכים — כגון 529 ב' — והמשיך
 בדרך. אם תמצא יחידת-פשיטה-ממונעת נועזת של
 האויב בטוח ק"מ 1 ויותר מאותה פרשת-דרכים —
 הלא יכולה היא להנחית מכה חזקה ביותר בלב הכוח
 העיקרי (הגדרו). רעתה השאלה: מי מבטיח מקומות
 כגון אלו לגוף העיקרי וכיצד?
4. ולבסוף „עצה“: כדאי לנצל תרגילים כאלה
 וכדאי לתת בציור אותות-שדה כמו זה שניתן במאמר

הערות למאמר: השגות בתחום ההדרכה - הכנת שעור

1. התורשה. 2. הנסיון. 3. הסביבה והרקע. הטלת תפקיד פיתוח של כל ערכי האדם על ההוראה תגרום לאבדן קנה-המידה האובייקטיבי, שהוא תנאי למחקר אמיתי.

חמשת השלבים שבהדרכה נמנים על ידי בעל המאמר בשתי צורות שונות:

נוסח א' (עמוד 37)	נוסח ב' (עמוד 40)
1. הכנה	1. מסירה (א) פתיחה
2. מסירה (א) פתיחה	2. מסירה (ב) הסברה והצגה
3. הסברה והצגה	3. תשומה
4. תשומה	4. מבחן
5. מבחן	5. דיון וביקורת
6. דיון וביקורת (סיכום)	6. סיכום

את ההכרעה בין שתי הנוסחאות אשאיר לבעל-המאמר.

אך מאחר שאין סתירה ממשית (מלבד בפרטים דידיקטיים קטנים) בין נוסח א' לבין חמשת שלבי ההדרכה המקובלים, לא ברור לי הצורך בניסוח שיהא שונה מזה המוכר לקוראים מספרות ההדרכה.

אסכם עתה את דעותי לגבי שני המאמרים:

לא שוכנעתי בעדיפותה של שיטת ה"נושא" (ראה הערותי למאמר שיטת ה"נושא" מול שיטת ה"היקש", במערכות" חוב' ע"ט, עמ' 62). אין בסחוק כי "שעור שהוכן היטב — יקלט היטב", מאחר שקליטה תלויה, במידה לא פחותה, בטיב המסירה של המדריך. לא נראה לי כי אפשר להכין מערכי-שיעור לפי דוגמאות קבועות מראש. יש להשאיר למדריך "יד חופשית" במסגרת המערך המוכתב ברישום השיעור. חופש פעולה זה יאפשר לו להתאים את הרישום לתנאים הספציפיים.

ערכן של הדוגמאות שמביא בעל ה"השגות" רב ביותר לשם לימוד עצמי ולשם ניצולן תוך התאמה לתנאי צה"ל. אך אין להציגן בשום פנים ואופן בתור: "כזה ראה וקדש".

בהמשך "ההשגות על ההשגות" ברצוני להעיר הפעם, לסיכומו של החלק השני של סדרת המאמרים של סגן-אלוף אליאב* בו הוא אומר: "...עיקרים אלה יש בהם... ליצור את האחידות. שהיא הכרח ואמת-מידה להתקדמות ושיפור".

בניה לרגע כי האחידות היא באמת בעלת חשיבות מרובה כל-כך, כפי שטוען זאת בעל המאמר — האמנם יש בפתרונות המוצעים על ידו, כדי ליצור את האחידות הנכספת?

אטריח את הקוראים להזכר בשני המאמרים הנודרים ולסכם לעצמם את מסקנותיו של בעל המאמר, ומצאו:

- בדרך כלל יש לנהוג בשיטת הנושא.
- לפעמים יש לנהוג בשיטת ההקש.
- יהיה צורך ב-:

- (1) 4 טפסים שונים של דו"ח אימונים — 4
 - (2) 1 טופס השתתפות באימונים — 1
 - (3) 1 טופס תכנית אימונים — 1
 - (4) 1 טופס תכנית אימונים שבועית — 1
- סה"כ 7

- לפעמים יש להשתמש במערך הרוסי.
- לעתים עדיף המערך הצרפתי.
- לשלב מתקדם יותר יהיה צורך להשתמש במערך האמריקאי.

האם "אחידות" זו משתלמת וכדאית?! ועתה — למעמסה אשר מטיל הכותב על ה"הוראה". בהסבירו את המונח, קובע סגן-אלוף אליאב, כי "ההוראה" היא התהליך, אשר באמצעותו מתפתחים חים אצל התלמיד הידיעה, האידיאות, העקרונות, הכשרונות והנסיונות.

ארשה לעצמי למנות שורת גורמים המשתתפים בפיתוח הערכים הנמנים לעיל במידה לא פחותה מן ההוראה:

* "השגות בתחום ההדרכה: הכנת השעור" מאת סגן-אלוף י' אליאב, "מערכות" חוב' ע"ח עמ' 37.

